

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Θ. Βερέμη, Ισμήνης Κριάρη-Κατράνη

Διευκρίνιση Κλ. Κουτσούκη: Δεν ήταν πρόθεση της εισήγησης να αγιοποιήσει τον Καφαντάρη. Κάθε άλλο· ήθελε να τον δει πώς εμφανίζεται από την αρχή μέχρι το τέλος της σταδιοδρομίας του. Θα μου επιτρέψετε να επαναλάβω μια φράση που έχω πει στην εισήγησή μου: «Ο Καφαντάρης μπορεί να ανέπτυξε ή και να επηρεαζόταν, ως ένα βαθμό, από μεμονωμένες τοπικιστικές ή επαρχιακές δυνάμεις, που εξέφραζαν αιτήματα οπαδών, κομματικών φίλων κλπ.». Αυτό δεν το αρνούμεθα, γιατί ένας *minimum* μηχανισμός πελατειακών σχέσεων οπωσδήποτε υπήρχε. Εκείνο όμως που τον χαρακτηρίζει είναι ότι, επειδή θεωρούσε την πολιτική ως αποστολή —και αυτό είναι κάτι αδιαμφισβήτητο μέσα από τις δηλώσεις του αλλά και τη συνέπεια την οποία έδειξε (με τις αποχές, με τις αρνήσεις να αναλάβει αξιώματα κλπ.)— έβλεπε πέρα από τη μικρή περιοχή ή τους ψηφοφόρους του και διεύρυνε πάντα τις συλλογικές αξίες και τη βάση στήριξής του. Οπωσδήποτε, μεταξύ των δηλώσεων (προγραμματικών ή απολογητικών) που κάνει ένας πολιτικός και της πρακτικής που ακολουθεί μπορεί να υπάρχει μια σχετική διαφορά και διαφοροποίηση. Όμως νομίζω ότι ο Καφαντάρης κράτησε μια τέτοια στάση. Από ομολογίες του συνεργάτη του κ. Γούλα έμεινα με την εντύπωση ότι —και αυτό φαίνεται άλλωστε— ο Καφαντάρης ήταν αυστηρός άνθρωπος. Ο πολιτικός, ο κομματάρχης, ο παλαιοκομματικός που συντηρεί πελατειακό δίκτυο δεν είναι αυστηρός, είναι προσηνέστατος, ίσως καμιά φορά και δουλικός απέναντι στους ψηφοφόρους του. Ο Καφαντάρης δεν ήταν τέτοιο πράγμα. Απόδειξη αυτό που μας είπε χτες βράδυ εδώ ένας

κύριος: «Εμείς τον Καφαντάρη δεν τον ξέρουμε». Γιατί ακριβώς δεν είχε τέτοιου είδους ρίζες και δεν επιδίωξε ποτέ. Ένα παράδειγμα δε είναι ο δρόμος και τα ανέκδοτα που λέγονται. Όταν ερχόταν στην Ευρυτανία, τον έβαζαν στο γάιδαρο και του έλεγαν: «Πήγαινε τώρα με το γάιδαρο, αφού δεν έκανες δρόμο». Δείχνει αυτό, λοιπόν, ότι μπορεί εδώ τα μικρά κομματικά συμφέροντα τοπικών παραγόντων να συντηρούσαν στο όνομά του ένα πελατειακό σύστημα, ο ίδιος όμως όχι μόνο δεν φαινόταν μπλεγμένος σ' αυτό το πελατειακό σύστημα αλλά, απεναντίας, στεκόταν μακριά του και, από πλευράς ηθικής, δεν το έβλεπε σωστό.